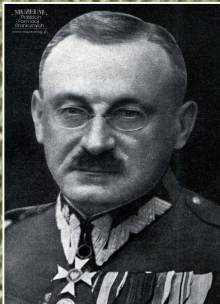

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://www.muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/biografie/1918-1939/dowodcy-formacji-granicznych/jan-tomasz-gorzechowski/9431,Jan-Tomasz-Gorzechowski.html>
01.05.2025, 17:25

gen. bryg. **Jan Tomasz „Jur”- Gorzechowski** urodził się 21 grudnia 1874 r. w Siedlcach w rodzinie Henryka i Zofii z domu Tonkel - Ślepowron. Był synem powstańca styczniowego z 1863 r. Kształcił się w gimnazjum siedleckim, a następnie studiował w Wyższej Szkole Handlowej im. L. Kronenberga w Warszawie, którą ukończył w 1897 r. Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę na kolei. W latach szkolnych i studenckich był członkiem organizacji konspiracyjnych. Od 1904 r. działał w Organizacji Bojowej Polskiej Partii Socjalistycznej. Jako urzędnik kolejowy był jednym z organizatorów strajku powszechnego w Warszawie w 1905 r.

W dniu 24 kwietnia 1905 r. Gorzechowski brał udział w uprowadzeniu z carskiego więzienia z Pawiaka dziesięciu więźniów politycznych skazanych na karę śmierci oraz w napadzie na wagon pocztowy w Celestynowie w dniu 26 lipca 1906 r. Aresztowany w listopadzie 1907 r., początkowo skazany przez władze carskie na zsyłkę ostatecznie został wydany z granic imperium rosyjskiego i osiedlił się we Lwowie. Był jednym z założycieli Związku Walki Czynnej oraz członkiem Komisji Regulaminowej. W 1908 r. wstąpił do Związku Strzeleckiego we Lwowie, gdzie ukończył kurs oficerski.

Po wybuchu I wojny światowej, w sierpniu 1914 r. wstąpił do Legionów Polskich, a w listopadzie 1914 r., został Szefem Żandarmerii Polowej I Brygady Legionów. W trakcie służby w Legionach został awansowany do stopnia kapitana. Jesienią 1915 r. w Zamościu został aresztowany przez władze austriackie za prowadzenie niedozwolonego werbunku młodzieży do Legionów Polskich. Po usunięciu z Legionów przeszedł w kwietniu 1916 r. do utworzonej z inicjatywy J. Piłsudskiego Polskiej Organizacji Wojskowej w Warszawie jako członek Komendy Naczelnej.

Po rozbrojeniu Niemców w listopadzie 1918 r. Gorzechowski został organizatorem i komendantem Policji Państwowej, a następnie Dyrektorem Departamentu Bezpieczeństwa w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych. W styczniu 1919 r. w trakcie nieudanego zamachu dokonanego przez obóz endecji został ciężko ranny. W sierpniu 1919 r. przeszedł do służby w Żandarmerii, gdzie pełnił różne funkcje. W 1927 r. został powołany na stanowisko komendanta miasta w Brześciu nad Bugiem, a następnie przeniesiony na stanowisko komendanta miasta w Warszawie.

12 grudnia 1928 r. płk Gorzechowski został mianowany przez Ministra Skarbu Komendantem Straży Granicznej w Warszawie, zastępując na tym stanowisku gen. bryg.

Stefana Paślawskiego. Funkcję Komendanta Głównego Straży Granicznej Gorzechowski pełnił do dnia 1 marca 1939 r. W okresie jego dowodzenia, Straż Graniczna przeszła pełną reorganizację, a istniejąca struktura organizacyjna SG została dopasowana do występujących potrzeb granicznych. W marcu 1938 r. został awansowany przez Prezydenta RP Ignacego Mościckiego na stopień generała brygady. Po zakończeniu służby w SG, przeszedł w stan spoczynku. W czasie kampanii wrześniowej pozostał bez przydziału służbowego. Po zakończeniu kampanii wrześniowej przedostał się na teren Królestwa Rumunii, gdzie został internowany w obozie Ploeszti. Następnie pod koniec 1940 r. uciekł z obozu internowanych i poprzez Stambuł przedostał się na Bliski Wschód, gdzie przebywał do kwietnia 1943 r. w Ośrodku Zapasowym Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich w Palestynie.

Za zgodą władz polskich, na zlecenie władz brytyjskich organizował i kierował szkolenie służb porządkowych na terenie Palestyny. Tak jak wielu oficerów i polityków byłych piłsudczyków pozostawał na emigracji bez przydziału służbowego, co przyczyniło się do tego, że egzystował w bardzo ciężkich warunkach.

Po demobilizacji w 1947 r. osiedlił się w Wielkiej Brytanii w Brookwood w hrabstwie Surey. Zmarł 21 czerwca 1948 r. w szpitalu wojskowym w Londynie. Został pochowany na cmentarzu wojskowym Woking pod Londynem. Był drugim mężem Zofii Nałkowskiej.

Odznaczenia:

- Orderem Virtuti Militarii 5kl.
- Orderem Polonia Restituta 3 kl.
- Krzyżem Niepodległości z Mieczami
- 4-krotnie Krzyżem Walecznych

Źródło:

Informacje zawarte w powyższym materiale pochodzą ze zbiorów zgromadzonych w Sali Tradycji BiOSG, strony internetowej oddziału oraz zostały udostępnione przez mjr SG Piotra Kozłowskiego funkcjonariusza BiOSG.

